

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ความเป็นจีนในพิธีกรรม ในรอบชีวิต และกลไกและวิธีการในการรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบ แยกแยะ วิเคราะห์ และนำเสนอโดยการเขียนบรรยายผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เอกลักษณ์ความเป็นจีนในพิธีกรรมในรอบชีวิต ทั้ง 5 พิธี คือ พิธีออกเดือน พิธีผ่านช่วงอายุ (ซุก ฮวย ฮีอ) พิธีแต่งงาน พิธีแซ่ด พิธีการตาย มีรูปแบบและความหมายในการปฏิบัติของคนจีน 3 รุ่น แตกต่างกัน คนจีนในรุ่นที่ 1 มีการปฏิบัติกันครบถ้วนแต่คนจีนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของบางพิธีเพื่อความสะดวกและให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ โดยในบางพิธีปฏิบัติไปโดยไม่ทราบความหมายที่แท้จริง ส่งผลให้ระบบความคิดความเชื่อไม่ได้รับการถ่ายทอด ดังนั้นในบางครอบครัวจึงมีการปฏิบัติพิธีกรรมน้อยลง โดยเฉพาะครอบครัว ที่แยกออกไปเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวที่ขาดผู้อาวุโสหรือครอบครัวที่แต่งงานกับคนต่าง วัฒนธรรม เช่น คนไทย เป็นต้น

กลไกและวิธีการที่คนจีนใช้ในการรักษาเอกลักษณ์ความเป็นจีนในพิธีกรรมในรอบชีวิต ได้แก่ ครอบครัว โดยวิธีการอบรมสั่งสอน บอกกล่าวแนะนำ ผู้อาวุโส ทำตัวเป็นแบบอย่างและเป็นผู้ให้คำแนะนำ ผู้นำทางศาสนาเป็นผู้ถ่ายทอดความคิด ความเชื่อในหลักคำสอนเครือญาติ เป็นผู้ให้คำแนะนำและให้สมาชิกเรียนรู้จากการเข้าร่วมพิธี องค์กรและกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ใช้วิธีการจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรม

ในภาพรวมเอกลักษณ์วัฒนธรรมของคนจีนในเมืองเชียงใหม่ บางส่วนมีการกลืนกลายไปกับวัฒนธรรมใหญ่ แต่มีบางส่วนที่ยังคงเป็นแบบเดิมและบางส่วนได้มีความพยายามฟื้นฟูเอกลักษณ์ของคนจีนขึ้นมาใหม่ โดยใช้กลไกทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อรักษาเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นคนจีนไว้ต่อไป

The objective of the research was to study Chinese identity reflected in rites and rituals in one's life and illustrate how certain mechanism and methods helped to preserve that identity of Ethnic Chinese Thai in Chiangmai city area. The data were gathered through in-depth interviews, participial and non-participial observation. Data collected had been inspected, classified, analyzed, and composed. The findings of the research were as follows ;

For The five rites reflecting Chinese identity as calling back the protecting spirit rite (*Aok Deun*), rite of passage (*Chook Huay Heu*), wedding rite, celebration on the 60th birthday (*Sae Yid*) and burial rite, there were differences in both pattern and meaning practised among three sequent generations. For people of the first generation, the rite were exactly practised as the originals. However, some rites of the second and the third generations had been adapted to be more convenient and appropriate for their environment. Sometimes certain rite was conducted without realization of its original meaning. This would bar the transferal of beliefs. Consequently, certain rites were diminished in practice, especially among single family without senior people or even among those who got married with people of different cultures as the Thais.

The mechanism and methods used by the Ethnic Chinese Thai to conserve their Chinese identity through rites included family elders acting as models, consultants or instructors, religious leaders passing on concepts and beliefs, relatives giving advices and chances to learn through rite participation, community organization and groups arranging activities to reinforce the cultural identity.

For the image of Chinese identity among the Ethnic Chinese Thai in Chiang Mai as a whole, some of its part had been assimilated to main culture while some of its origin still maintained. There was also the sign of restoring Chinese identity through social mechanism both directly and indirectly.